

EDUSKUNNAN VASTAUS 68/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle syyteneuvottelua koskevaksi lainsäädännöksi ja syyttämättä jättämistä koskevien säännösten uudistamiseksi

Asia

Hallitus on vuoden 2013 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä syyteneuvottelua koskevaksi lainsäädännöksi ja syyttämättä jättämistä koskevien säännösten uudistamiseksi (HE 58/2013 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 5/2014 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että oikeusministeriö seuraa ja arvioi syyteneuvottelua koskevan lainsäädännön soveltamista ja toimeenpanoa edellä todettujen periaatteellisten ongelmien ja järjestelmän uutuuden vuoksi ja antaa lakivaliokunnalle selvityksen lainsäädännön toimivuudesta vuoden 2017 loppuun mennessä.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 9 §:n 2 momentti ja 5 luvun 2 §,
muutetaan 1 luvun otsikko, 2 §:n 2 momentti, 6—8 §, 8 a §:n 2 momentti, 8 b, 10, 11 ja 11 a § sekä 12 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 6 § ja 12 §:n 1 momentti laissa 455/2011, 7, 8, 10 ja 11 § osaksi laissa 455/2011, 8 a §:n 2 momentti ja 8 b § laissa 647/2003 ja 11 a § laissa 894/2001, sekä
lisätään 1 lukuun uusi 6 a, 9 a ja 10 a § sekä lakiin uusi 5 b luku seuraavasti:

1 luku

Syyteoikeudesta ja syyteharkinnasta

2 §

6 §:n 1 momentissa. Lisäksi noudatetaan, mitä asianomistajan syyttämispyyntöstä ja muista erityisistä syytteen nostamisen edellytyksistä muualla laissa säädetään.

Syytteen nostamisen edellytyksistä säädetään

6 §

Syyttäjän on nostettava syyte epäillystä rikoksesta, jos hän katsoo, että:

- 1) se on laissa säädetty rangaistavaksi;
- 2) sen syyteoikeus ei ole vanhentunut; ja
- 3) on olemassa todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi.

Vaikka on olemassa todennäköisiä syitä epäillyn syyllisyyden tueksi ja muut 1 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät, syyttäjä saa kuitenkin jättää syytteen nostamatta 7 tai 8 §:n taikka muun vastaavan lainkohdan nojalla.

6 a §

Syyttäjän on tehtävä päätös syyttämättä jättämisestä, jos:

- 1) syytteen nostamiselle 6 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset eivät täyty;
- 2) hän jättää syytteen nostamatta 6 §:n 2 momentin nojalla;
- 3) asianomistaja ei ole tehnyt syyttämispyyntöä tai muu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu syytteen nostamiselle säädetty erityinen edellytys ei täyty ja asian laatu vaatii erillisen päätöksen tekemistä.

Päätös syyttämättä jättämisestä on perusteltava. Perusteluista on ilmeistä ne seikat ja todisteet sekä näytön arviointi ja oikeudellinen päätely, joihin päätös perustuu.

7 §

Syyttäjä saa jättää syytteen nostamatta:

- 1) jos epäillystä rikoksesta ei olisi odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakko ja sitä on sen haitallisuus tai siitä ilmenevä rikoksesta epäillyn syyllisyys huomioon ottaen kokonaisuutena arvostellen pidettävä vähäisenä; sekä
- 2) epäillystä rikoksesta, josta epäilty ei ollut tekohetkellä täyttänyt kahdeksaatoista vuotta ja josta ei olisi odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta ja jonka katsotaan johtuneen pikemmin ymmärtämättömyydestä tai harkitsemattomuudesta kuin piittaamattomuudesta lain kieltoja ja käskyjä kohtaan.

8 §

Jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu muuta vaadi, syyttäjä saa sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, jättää syytteen nostamatta, jos:

1) oikeudenkäyntiä ja rangaistusta olisi pidettävä kohtuuttomina tai tarkoituksettomina ottaen huomioon rikoksesta epäillyn ja asianomistajan välillä saavutettu sovinto tai muu epäillyn toiminta tekonsa vaikutusten estämiseksi tai poistamiseksi, hänen henkilökohtaiset olonsa, teosta hänelle aiheutuvat muut seuraukset, sosiaali- ja terveydenhuollon toimet tai muut seikat;

2) epäilty rikos ei yhteisen rangaistuksen määräämistä tai aikaisemmin tuomitun rangaistuksen huomioon ottamista koskevien säännösten johdosta olennaisesti vaikuttaisi kokonaisrangaistuksen määrään; tai

3) asian käsittelyn jatkamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat selvässä epäsuhteessa asian laatuun ja siitä mahdollisesti odotettavissa olevaan seuraamukseen.

Jos syyteharkinnassa on saman henkilön tekemäksi epäiltyjä rikoksia kaksi tai useampi ja hän on tunnustamalla edistänyt yhden tai useamman epäillyn rikoksen selvittämistä, syyttäjä voi päättää, että syytettä ei nosteta kaikista epäillyistä rikoksista. Syyte on kuitenkin nostettava, jos tärkeä yleinen tai yksityinen etu niin vaatii.

8 a §

Jos rikoksesta epäilty on alle 18-vuotias, syyttäjän on kiireellisesti ratkaistava, nostaako hän syytteen. Myös syyte on nostettava ilman viivytystä.

8 b §

Jollei yleinen etu muuta vaadi, syyttäjä saa jättää menettämisvaatimuksen esittämättä, jos:

- 1) hyöty taikka esineen tai omaisuuden arvo on vähäinen;
- 2) vaatimuksen perusteiden selvittämisestä tai sen käsittelemisestä tuomioistuimessa aiheutuisi asian laatuun nähden ilmeisen kohtuuttomia kustannuksia; tai

3) epäilystä rikoksesta jätetään syyte nostamatta 7 tai 8 §:n taikka muun vastaavan lainkohdan nojalla.

9 a §

Jos syyttäjä on 7 tai 8 §:n taikka muun vastaavan lainkohdan nojalla päättänyt jättää syytteen nostamatta, syyttäjän on syyttämättä jätetyn vaatimuksesta saatettava ratkaisunsa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Vaatimus on toimitettava syyttäjälle kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu tiedoksianto tapahtui.

Kun syyttäjän ratkaisu jättää syyte ajamatta on saatettu tuomioistuimen käsiteltäväksi, syyttämättä jätetylle on viivytyksettä annettava tieto käsittelyn ajasta ja paikasta sekä siitä, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta. Asian käsittelyssä noudatetaan muutoin soveltuvien osin rikosasiain oikeudenkäynnistä voimassa olevia säännöksiä.

10 §

Syyttäjä voi ryhtyä omasta tai asianosaisen aloitteesta toimenpiteisiin tuomioesityksen tekemiseksi ja sen käsittelemiseksi 5 b luvussa tarkoitussa oikeudenkäynnissä, jos:

1) epäilystä rikoksesta ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin kuusi vuotta vankeutta, ei kuitenkaan rikoslain (39/1889) 20 luvun 1, 4, 5, 6, 8 a ja 8 b §:ssä tai 21 luvun 4, 5, 6 a ja 7—15 §:ssä tarkoitettua rikoksesta; ja

2) hän katsoo asian käsittelyn 5 b luvussa tarkoitussa oikeudenkäynnissä perustelluksi ottaen huomioon asian laadun ja esitettävät vaatimukset, yhtäältä mainitussa oikeudenkäynnissä ja toisaalta syyteasiasta säädettyssä järjestyksessä käsittelystä ilmeisesti aiheutuvat kustannukset ja siihen kuluva aika sekä mahdolliset epäilytyyn rikokseen tai siihen välittömästi liittyvään rikokseen kuuluvat osallisuuskysymykset.

Tuomioesitys voidaan tehdä, kun:

1) asianomaisesta rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja tunnustaa epäillyn rikoksen ja suostuu asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitettussa oikeudenkäynnissä;

2) syyttäjä ja rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja ovat yhtä mieltä syyksiluettavasta rikoksesta;

3) asianomistaja on ilmoittanut esitutkinnsassa, ettei hänellä ole vaatimuksia asiassa, tai suostuu asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitettussa oikeudenkäynnissä.

Syyttäjä sitoutuu tuomioesityksessä vaatimaan rangaistusta rikoslain 6 luvun 8 a §:ssä tarkoitettua lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti. Syyttäjä voi myös sitoutua jättämään syytteen nostamatta yhdestä tai useammasta epäilyistä rikoksista tämän luvun 8 §:n 2 momentin mukaisesti.

Tuomioesitys on laadittava kirjallisena ja osapuolten on se allekirjoitettava ja päivättävä. Esiityksessä on ilmoitettava 2 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi syyttäjän sitoumus vaatia rangaistusta lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti. Syyttäjä voi tuomioesityksessä ilmoittaa kantansa tuomittavan rangaistuksen lajista ja määrästä. Tuomioesityksen sisällöstä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä 5 luvun 3 §:ssä säädetään haastehakemuksesta.

10 a §

Kun syyttäjä katsoo, että epäilystä rikoksesta voidaan tehdä tuomioesitys, hänen on neuvoteltava rikoksesta epäillyn tai rikosasian vastaajan kanssa tuomioesityksen tekemisestä. Syyttäjän on tarvittaessa selvitettävä, suostuuko asianomistaja asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitettussa oikeudenkäynnissä.

Epäilylle tai vastaajalle on määrättävä neuvottelua varten avustaja, jollei hän nimenomaisesti halua itse huolehtia puolustuksestaan. Avustaja on tällöinkin määrättävä, jos epäilty tai vastaaja ei kykene puolustamaan itseään tai jos hän on alle 18-vuotias. Avustajan kelpoisuusvaatimuksista on voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n 1 momentissa säädetään. Sen estämättä, mitä tämän lain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään, epäilylle tai vastaajalle on määrättävä puolustaja hänen tai syyttäjän pyynnöstä. Tällöin on voimassa muutoin, mitä 2 luvussa säädetään.

Neuvottelussa on syyttäjän lisäksi oltava läsnä epäilty tai vastaaja sekä hänen avustajansa, jollei 2 momentista muuta johdu. Jos se on eduksi asian käsittelylle, syyttäjä voi kutsua neuvotteluun myös asianomistajan, jolla on oikeus käyttää avustajaa, ja tarvittaessa muunkin henkilön. Syyttäjän on tehtävä olosuhteiden vaatimassa laajuudessa selkoa epäillyn tai vastaajan ja tarvittaessa asianomistajan oikeuksista sekä tuomioesityksen merkityksestä.

Kun tuomioesitys on tehty, syyttäjän on toimitettava tuomioesitys ja asiaa koskeva esitutkinta-aineisto sekä muu tarpeelliseksi katsottava aineisto tuomioistuimelle ilman aiheetonta viivytystä. Asia tulee vireille, kun tuomioesitys saapuu tuomioistuimen kansliaan.

Jos syyttäjä on jo nostanut syytteen tuomioesityksessä tarkoitetusta rikoksesta, hänen on toimitettava tuomioesitys tuomioistuimelle ennen syyteasiaa koskevan pääkäsittelyn aloittamista. Syyttäjän on myös ilmoitettava tuomioesityksestä syytetä käsittelevälle tuomioistuimelle, jonka on keskeytettävä syytteen käsittely. Syyttäjän on tuomioesityksen johdosta annetun lainvoimaisen tuomion jälkeen tai tarvittaessa muuten ilmoitettava syytetä käsittelevälle tuomioistuimelle, onko syytteen käsitteleminen lopettava vai jatkaako hän syytteen ajamista.

Jos tuomioesitystä ei tehdä, epäillyn tai vastaajan lausumia, jotka on annettu tässä pykälässä tarkoitetun neuvottelun yhteydessä, ei saa käyttää todisteena rikosasiassa.

11 §

Jos syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta, hän saa peruuttaa päätöksensä vain, jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

Jos syyttäjä on tehnyt syyttämättäjäättämispäätöksen 8 §:n 2 momentin nojalla tai päättänyt tehdä 10 §:ssä tarkoitetun tuomioesityksen, hän saa peruuttaa päätöksensä vain, jos mainitun pykälän 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tunnustus tai suostumus peruutetaan taikka jos asiassa

ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

Ylemmällä syyttäjällä on oikeus ottaa asia uudelleen ratkaistavaksi siten kuin siitä erikseen säädetään.

11 a §

Päätös jättää menettämisvaatimus esittämättä on perusteltava noudattaen, mitä 6 a §:n 2 momentissa säädetään. Päätös on annettava tiedoksi sille, jota asia koskee, siten kuin 9 §:ssä säädetään. Lisäksi on noudatettava, mitä 11 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään.

12 §

Jos syytteen nostamisen jälkeen ilmenee seikka, jonka perusteella syyttäjällä olisi ollut oikeus jättää syyte 7 tai 8 §:n taikka muun vastaavan lainkohdan nojalla nostamatta, hän voi peruuttaa syytteensä. Syytteen peruuttamisesta on ilmoitettava siten kuin 9 §:ssä säädetään.

5 b luku

Tunnustamisoikeudenkäynti

1 §

Tässä luvussa säädettyssä menettelyssä käsitellään 1 luvun 10 §:ssä ja esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 10 a §:ssä tarkoitettu tuomioesitys tämän lain 6 luvussa tarkoitettua pääkäsittelyä toimittamatta tai tällaisen pääkäsittelyn yhteydessä (*tunnustamisoikeudenkäynti*).

Tunnustamisoikeudenkäynnissä käsitellään tuomioesityksen lisäksi muut siinä tarkoitettuun rikokseen perustuvat vaatimukset.

2 §

Tunnustamisoikeudenkäynti on pidettävä 30 päivän kuluessa asian vireilletulosta. Jos tunnustamisoikeudenkäynti peruutetaan, uusi on pidettävä 30 päivän kuluessa päivästä, jona se oli tarkoitus toimittaa. Jos tuomioesityksen puutteellisuus tai epäselvyys taikka muu tärkeä syy vaatii, määräaika voidaan määrätä pidemmäksi.

Syyttäjän ja vastaajan on oltava henkilökoh-
 taisesti läsnä tunnustamisoikeudenkäynnissä.
 Vastaajalla on oltava avustaja, jollei hän 1 luvun
 10 a §:n 2 momentissa säädettyillä edellytyksillä
 huolehdi itse puolustuksestaan.

Asianomistajalle on varattava tilaisuus olla
 läsnä, jos tunnustamisoikeudenkäynnissä käsi-
 tellään hänen yksityisoikeudellista vaatimus-
 taan, jota syyttäjä ei aja. Asianomistajan poissa-
 olo ei kuitenkaan estä asian ratkaisemista.

Tuomioistuimien huolehtii asianosaisten kutsu-
 misesta tunnustamisoikeudenkäyntiin.

3 §

Tunnustamisoikeudenkäynnissä on, jollei
 tuomioistuin toisin päättä, seuraavassa järjestyk-
 sessä:

1) syyttäjän tehtävä selkoa tuomioesityksen
 sisällöstä ja muista siihen liittyvistä seikoista
 sekä esiteltävä tarpeellisessa määrin asiaa kos-
 keva esitutkinta-aineisto;

2) tuomioistuimen tiedusteltava vastaajalta,
 tunnustaako hän edelleen rikoksen ja suostuu
 asian käsittelyyn tässä luvussa säädettyssä me-
 nettelyssä sekä ymmärtääkö hän muiltakin osin
 tuomioesityksen sisällön ja merkityksen, sekä
 pyrittävä varmistautumaan, että esitys vastaa hän-
 en tarkoitustaan;

3) varattava vastaajalle tilaisuus muutoin lau-
 sua tuomioesityksestä ja esitutkinta-aineistosta;

4) varattava asianomistajalle tilaisuus lausua
 tuomioesityksestä;

5) käsiteltävä muut vaatimukset;

6) annettava asianosaisille tilaisuus esittää
 loppulausuntonsa.

Tuomioistuimen tulee valvoa, että asia tulee
 asianmukaisesti käsitellyksi eikä asiaan sekoite-
 ta mitään siihen kuulumatonta. Tuomioistuimen
 tulee kysymyksiin poistaa asianosaisten lausun-
 tojen epäselvyyksiä ja puutteellisuuksia.

4 §

Tuomioistuimen on annettava tuomioesityk-
 sen mukainen tuomio, jos:

1) vastaaja on antanut 3 §:n 1 momentin
 2 kohdassa tarkoitetun tunnustuksen ja suostu-
 muksen;

2) tunnustuksen vapaaehtoisuudesta ja oikeel-
 lisuudesta ei jää varteenotettavaa epäilyä ottaen
 huomioon myös asiaa koskeva esitutkinta-ai-
 neisto;

3) tuomioistuin lukee syyksi rikoksen tuo-
 mioesityksen mukaisesti;

4) esityksen hyväksymiselle ei ole muutoin
 estettä.

Tuomiossa on lisäksi ratkaistava muut rikok-
 seen perustuvat ja asian käsittelyyn liittyvät vaa-
 timukset. Tuomioistuin voi myös vahvistaa so-
 vinnon noudattaen, mitä oikeudenkäymiskaaren
 20 luvussa säädetään.

5 §

Jollei tuomioistuin anna 4 §:ssä tarkoitettua
 tuomiota, asia jätetään sillensä. Tuomioistui-
 men on kuitenkin vaatimuksesta ratkaistava
 avustajan palkkiota ja muut asian käsittelystä ai-
 heutuneita kuluja koskevat kysymykset.

Jos asia jätetään sillensä, vastaajan lausumia,
 jotka on annettu 1 luvun 10 a §:ssä tarkoitetun
 neuvottelun tai tässä luvussa säädetyn käsittelyn
 yhteydessä, ei saa käyttää todisteena rikosasias-
 sa.

6 §

Tunnustamisoikeudenkäynnissä noudatetaan
 muutoin, mitä rikosasiain käsittelystä säädetään.

Tämän lain 7 luvussa tarkoitettua asiaa ei voi-
 da käsitellä tunnustamisoikeudenkäynnissä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
 201 _____.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään oikeudenkäymiskaaren 2 lukuun uusi 6 a § seuraavasti:

2 luku

Päätösvaltaisuudesta

6 a §

Ratkaistaessa rikosasiaa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 5 b luvussa tarkoitettussa tunnustamisoikeudenkäynnissä käräjäoi-

keuden puheenjohtajana toimii laamanni tai käräjätuomari. Käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 201 _____.

Laki

esitutkintalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan esitutkintalain (805/2011) 10 luvun 2 §:n 3 momentti ja 11 luvun 1 §:n 1 momentti sekä *lisätään* 3 lukuun uusi 10 a § seuraavasti:

3 luku

Esitutinnan toimittamisen yleiset säännökset

10 a §

Esitutinnan rajoittaminen tunnustuksen perusteella

Jos esitutkinnassa on saman henkilön tekemäksi epäiltyjä rikoksia kaksi tai useampi ja hän on tunnustamalla edistänyt yhden tai useamman epäillyn rikoksen selvittämistä, syyttäjä voi, jos hän katsoo sen perustelluksi ottaen huomioon asian laadun ja esitettävät vaatimukset, käsitte-lystä ilmeisesti aiheutuvat kustannukset ja sii-

hen kuluva aika sekä muut seikat, tutkinnanjohtajan esityksestä määrätä, että esitutkintaa ei toimiteta kaikista rikoksista tai että esitutkinta näiden osalta lopetetaan.

Jos esitutkintaa rajoitetaan 1 momentin nojalla tunnustuksen perusteella, syyttäjä voi samalla tutkinnanjohtajan esityksestä sitoutua vaatimaan rangaistusta rikoslain 6 luvun 8 a §:ssä tarkoitetun lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti epäillystä rikoksesta, josta esitutkinta toimitetaan. Syyttäjä voi tehdä vastaavan sitoumuksen myös silloin, kun tutkittavana on yksi epäilty rikos, jonka selvittämistä rikoksesta epäilty on edistänyt tunnustamalla sen kokonaan tai olennaisilta osiltaan.

Jos asiassa menetellään 2 momentissa tarkoitulla tavalla, voidaan järjestää syyttäjän ja rikoksesta epäillyn välinen neuvottelu sekä laatia tuomioesitys noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 10 ja 10 a §:ssä säädetään.

Päätös jättää esitutkinta toimittamatta tai lopettaa se ja syyttäjän sitoumus vaatia lievempää rangaistusta saadaan peruuttaa vain, jos 1 momentissa tarkoitettu tunnustus peruutetaan taikka asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös tai sitoumus on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

Tämän pykälän nojalla esitutkintaa ei jätetä toimittamatta tai lopeteta eikä tehdä 2 momentissa tarkoitettua sitoumusta siltä osin kuin epäilyllä rikoksesta on säädetty ankarampi rangaistus kuin kuusi vuotta vankeutta tai epäilty rikos on rikoslain 20 luvun 1, 4, 5, 6, 8 a ja 8 b §:ssä tai 21 luvun 4, 5, 6 a ja 7—15 §:ssä tarkoitettu rikos taikka tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaatii esitutkinnan toimittamista.

10 luku

Esitutkinnan päättäminen

2 §

Esitutkinnan päättäminen

Esitutkinnan lopettamisesta ja rajoittamisesta esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän ratkaisulla säädetään 3 luvun 9, 10 ja 10 a §:ssä.

11 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Esitutkintapäätös

Esitutkinnan toimittamatta jättämisestä, lopettamisesta 3 luvun 9 §:n 1 momentin taikka 10 tai 10 a §:n nojalla sekä päättämisestä saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi on tehtävä kirjallinen päätös. Sama koskee muuta vastaavaa esitutkintapäätöstä, joka voi vaikuttaa asianosaisen oikeuksiin, etuihin tai velvollisuuksiin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 201 _____.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 6 luvun 2 §, 9 luvun 7 §:n 3 momentti, 25 luvun 9 a §, 35 luvun 7 § ja 50 luvun 7 §,
sellaisina kuin ne ovat, 6 luvun 2 § laissa 515/2003, 9 luvun 7 §:n 3 momentti laissa 61/2003, 25 luvun 9 a § laissa 1161/2005, 35 luvun 7 § laissa 769/1990 ja 50 luvun 7 § laissa 654/2001, sekä lisätään 6 lukuun uusi 8 a § ja 8 lukuun uusi 3 a § seuraavasti:

6 luku

Rangaistuksen määräämisestä

2 §

Rangaistusasteikko ja siitä poikkeaminen

Rangaistus määrätään noudattaen rikoksesta säädettyä rangaistusasteikkoa. Siitä voidaan poiketa siten kuin 8 ja 8 a §:ssä säädetään. Asteikon mukainen enimmäisrangaistus voidaan ylittää siten kuin 7 luvussa säädetään.

8 a §

Rangaistusasteikon lieventäminen tunnustuksen perusteella

Rangaistus määrätään noudattaen lievennettyä rangaistusasteikkoa, jos tekijä on myötävaikuttanut rikoksensa selvittämiseen siten kuin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 10 ja 10 a §:ssä ja 5 b luvussa sekä esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 10 a §:ssä säädetään.

Määrättäessä rangaistusta 1 momentin nojalla tekijälle saa tuomita enintään kaksi kolmanesta rikoksesta säädetyn vankeus- tai sakkorangaistuksen enimmäismäärästä ja vähintään rikoksesta säädetyn rangaistuslajin vähimmäismäärän. Jos rikoksesta on säädetty ankarimmaksi rangaistukseksi vankeutta määräajaksi, tuomioistuim voi määrätä rangaistukseksi vankeuden sijasta sakkoa, jos siihen on erityisiä syitä.

Tuomiossa on ilmoitettava tuomitun rangaistuksen lisäksi myös, millaisen rangaistuksen tuomioistuim olisi tuominnut ilman edellä tarkoitettua myötävaikutusta.

8 luku

Vanhentumisesta

3 a §

Syyteoikeuden vanhentumisen katkeaminen tuomioesityksen perusteella

Jollei syyteoikeuden vanhentuminen ole jo katkennut 3 §:n nojalla, syyteoikeuden vanhentuminen katkeaa, kun rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja allekirjoittaa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 10 §:ssä tuomioesityksen.

Tuomioesityksen tekeminen jutussa, joka sittemmin jää tutkimatta, ei katkaise syyteoikeuden vanhentumista.

9 luku

Oikeushenkilön rangaistusvastuusta

7 §

Rangaistusvaatimuksen tekemättä jättäminen

— — — — —
Päätös jättää rangaistusvaatimus oikeushenkilöä vastaan tekemättä tai peruuttaa vaatimus annetaan oikeushenkilölle tiedoksi postitse tai noudattaen, mitä oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään. Päätökseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 6 a §:n 2 momentissa ja 11 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään päätöksestä jättää syyttämättä.
— — — — —

25 luku

Vapauteen kohdistuvista rikoksista

9 a §

Toimenpiteistä luopuminen

Lapsikaappauksesta voidaan jättää syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksesta epäilty tai rikoksentekijä on vapaaehtoisesti

palauttanut lapsen, jos lapsen etu sitä vaatii tai jos oikeudenkäyntiä ja rangaistusta on tekoon johtaneet syyt huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomina.

35 luku

Vahingonteosta

7 §

Toimenpiteistä luopuminen

Vahingonteosta ja lievistä vahingonteosta voidaan jättää ilmoitus tekemättä, syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksesta epäilty tai rikoksentekijä on korvannut vahingon ja vahingonkorvaus harkitaan riittäväksi seuraamukseksi.

50 luku

Huumausainerikoksista

7 §

Toimenpiteistä luopuminen

Huumausaineen käytöstä ja huumausaineen käyttöön liittyvästä muusta tässä luvussa mainitusta rikoksesta voidaan, sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa tai tässä laissa säädetään, jättää syyte nostamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos epäiltyä rikosta tai rikosta on huumausaineen määrä ja laatu, käyttötilanne sekä olosuhteet muutoinkin huomioon ottaen pidettävä kokonaisuutena arvostellen vähäisenä. Syyte voidaan myös jättää nostamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksesta epäilty tai tekijä on hakeutunut sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymään hoitoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 201 _____.

Laki

eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain (197/2002) 10 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

10 §

Huomautus ja käsitys

— — — — —
Jos 1 momentissa tarkoitettu oikeusasiamiehen ratkaisu sisältää rikoksen syyksilukemisen, huomautuksen saaneella on oikeus saada syyllisyyttä koskeva ratkaisu tuomioistuimen käsiteltäväksi. Vaatimus tuomioistuinkäsittelystä on toimitettava oikeusasiamiehelle kirjallisesti

30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona huomautus on annettu tiedoksi. Jos huomautus on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Huomautuksen saaneelle on viivytyksettä annettava tieto oikeudenkäynnin ajasta ja paikasta sekä siitä, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta. Asian käsittelyssä noudatetaan

muutoin soveltuvin osin rikosasiain oikeuden-
käynnistä voimassa olevia säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
201 _____.

Laki

valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain (193/2000) 6 §:ään, sellaisena kuin se on
osaksi laissa 536/2011, uusi 4 momentti seuraavasti:

6 §

Seuraamukset

— — — — —
Jos 1 momentissa tarkoitettu oikeuskanslerin
ratkaisu sisältää rikoksen syyksilukemisen, huomaus-
lautuksen saaneella on oikeus saada syyllisyyt-
tä koskeva ratkaisu tuomioistuimen käsiteltä-
väksi. Vaatimus tuomioistuinkäsittelystä on toi-
mitettava oikeuskanslerille kirjallisesti 30 päi-
vän kuluessa siitä päivästä, jona huomautus on
annettu tiedoksi. Jos huomautus on annettu tie-
doksi postitse kirjeellä, tiedoksiannon katsotaan

tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lä-
hettämisestä, jollei muuta näytetä. Huomautuk-
sen saaneelle on viivytyksettä annettava tieto oi-
keudenkäynnin ajasta ja paikasta sekä siitä, että
asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huo-
limatta. Asian käsittelyssä noudatetaan muutoin
soveltuvin osin rikosasiain oikeudenkäynnistä
voimassa olevia säännöksiä.

_____ Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
201 _____.

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2014